

“Los invito a cada uno de ustedes a mirar con confianza al Sagrado Corazón de Jesús y a repetir con frecuencia, especialmente durante este mes de junio: Jesús manso y humilde de corazón, transforma nuestro corazón y enséñanos a amar a Dios y al prójimo con generosidad”.

(Papa Francisco)

La Família a la Llum de la Paraula

El primer capítol del l'Exhortació Apostòlica "Amoris Laetitia" ens mostra diferents paratges de les Sagrades Escripures que ens parlen de la família, els seus reptes i les dificultats que s'ha anat trobant aquesta institució al llarg de la història: "La Bíblia està poblada de famílies, de generacions, d'històries d'Amor i de Crisis familiars, des de la primera pàgina..."

Ja en el Gènesis 2,24 hi trobem una de les primeres cites: "Per això l'home deixa el pare i la mare per unir-se a la seva dona, i des

d'aquest moment formen una sola carn". És una de les primeres cites bíbliques que fan referència a la família com a comunitat que fa créixer la humanitat.

“El Déu Trinitat és comunió d'amor i la família és el seu reflex vivent.”

Si aquest apartat el posem a continuació del que diu: "Déu va crear l'home a imatge seva, el va crear a imatge de Déu, creà l'home i la dona" (Gn. 1,27), fàcilment podem entreveure la missió creadora que Déu encarrega a la família des dels seus inicis. De fet, el Papa Francesc ens recorda que "El Déu Trinitat és comunió d'amor i la família és el seu reflex vivent." Per tant, Déu ha volgut, des dels inicis, fer participis a les famílies de la seva obra creadora i, alhora, estendre l'Amor a tota la seva obra.

Un altre concepte a destacar és el de la soledat. Déu des del

principi va voler dotar de companyia a l'ésser humà, ja que és en la comunitat amb altres on ens desenvolupem millor i aconseguim avançar com a societat. Però, perquè una comunitat funcioni, ha d'estar basada sempre en la confiança i, sobretot, en l'Amor. En el Càntic dels Càntics hi trobem una preciosa professió d'amor i donació en la reciprocitat: "El meu estimat és tot meu, i jo sóc tota seva (...). Jo sóc tota del meu estimat i el meu estimat és tot meu." (2,16: 6,3)"

Molts d'altres passatges de les Escripures ens mostren moments de vida quotidiana de les famílies, de les dificultats que es troben, per mantenir la família unida en l'Amor. També ens parlen de moments de crisis, d'adulteris, de desconfiances, etc., que ens fan pensar que el que succeeix avui dia a la nostra societat no es fa gaire enfora dels relats dels Evangelis.

El més esperançador és que Crist ha introduït com a emblema dels seus deixebles sobretot la llei de l'amor i del do del si als altres.

Tolo Frau i Juana Anglada

pensaments

En tu "buscador", un "link" llevava por título "Música para bodas". Entraste. La melodía que presidía una larga lista era el "Ave María" de Schubert... ¡Y es que queda tan bonita en una ceremonia! Te preguntaste, entonces, sobre cuántos invitados, en tal tesitura, conocerían y habrían asimilado su letra. Cuántos serían conscientes de que se trataba de la musicalización de una oración. Cuántos la habrían rezado antes... E, inevitablemente, te acordaste, por mera connotación, de esa amiga tuya, atea y anticlerical, que se casó por la Iglesia. Al preguntarle, te espetó: "¡Aunque sea más cara, una boda eclesíastica es otra cosa!" Le hubieras dicho que el matrimonio católico era gratis y que, efectivamente, era otra cosa más profunda que el boato o la mera ostentación... Que era buscar la bendición

Música para bodas

de Dios. Que era querer compartir con Él un momento crucial. Que era la bella aceptación de un compromiso de amor, respeto y correspondencia... Que...

Somos seres indefensos, a la postre, en este y en otros aspectos, por ser víctimas de una banalización que nos hace especialmente vulnerables y útiles para el poder. ¡Sentid lo que nosotros decidimos que debéis sentir y no penséis! Una banalización también social que ha llegado hasta lo más profundo del alma, hasta los sacramentos ultrajados. Hay otros ejemplos: primeras y últimas comuniones, bautizos huecos de comprensión y querencia, etc. ¡Qué triste, de verdad!

En palabras de Delibes: "Al palpar la cercanía de la muerte, vuelves los ojos a tu interior y no encuentras más que banalidad, porque los vivos, comparados con los muertos, resultamos insoportablemente banales." ¿Reaccionaremos?

Juan Luis Hernández Gomila

Diumenge XIII de Durant l'Any

Lectura del llibre de la Saviesa

I, 13-15; 2, 23-25

Déu no va fer la mort, ni li agrada que l'home perdi la vida; tot ho ha creat perquè existesqui, ha format el món perquè l'home visqui, sense posarhi cap casta de verí de mort. El regne de la mort no és de la terra, perquè la bondat i la justícia són immortals. Déu no creà l'home sotmès a la mort, sinó a imatge de la seva existència eterna. Però l'enveja del diable va introduir la mort en el món, i els partidaris d'ell són els qui en fan l'experiència.

Salm responsorial 29

R: **Amb quin goig vos exalç, Senyor!**

Lectura de la 2ª carta de sant Pau als cristians de Corint

8,7-9.13-15

Germans, vosaltres teniu abundantment de tot: fe, doctrina, coneixement, interès per tot, i fins i tot l'amor amb què us estimam. Sigueu també, generosos en aquest favor que us deman. Coneixeu prou bé, la generositat de Jesucrist, el nostre Senyor: ell, que és ric, es va fer pobre per vosaltres, per enriquir-vos amb la seva pobresa. No seria just que, per alleugerir els altres, vosaltres patíssiu estretor. Més bé, que en el moment present, cercant la igualtat, allò que us sobra a vosaltres compensi el que els falta a ells, i si un dia els sobra a ells que suplesqui allò que us farà falta a vosaltres, mirant que hi hagi igualtat. És allò que diu l'Escriptura: "Ni als qui n'havien recollit molt, els ne sobrava, ni als qui n'havien recollit poc, els ne faltava."

Lectura de l'evangelí segons sant Marc

5, 21-24. 35b-43

En aquell temps, Jesús arribà en barca de l'altra voreira de la mar; molta gent es reuní al seu voltant, i es quedà devora l'aigua. Mentrestant, arriba un dels caps de la sinagoga, que es deia Jaire, i, tot d'una que el veu se li tira als peus i, suplicant-lo amb tota l'ànima, li diu: "La meua filleta s'està morint. Veniu a imposar-li les mans perquè es posi bé, i no es mori." Jesús se n'anà amb ell, i la gent que el seguia l'empenyia pertot arreu. "Encara parlava, que arriben uns de casa del cap de sinagoga i li diuen: "La teva filla és morta. ¿Què en trauràs de molestar el mestre? "Però Jesús, sense fer cas del que acabava de sentir, diu al cap de sinagoga: "Ten fe i no tenguis por." I només va permetre que l'acompanyassin Pere, Jaume i Joan, el germà de Jaume. Quan arriben a la casa del príncep de la sinagoga, veu el truí de la gent, que plorava i cridava fins a eixordar. Ell entra a casa i els diu: "¿Què són aquests truí i aquests plors? La criatura no és morta, sinó que dorm. "Els se'n reien, però Jesús els fa sortir tots, pren només el pare i la mare de l'al·lota amb els qui l'acompanyaven, entra a l'habitació, li dóna sa mà i li diu: "Talita, cum", que vol dir: "Al·lota, aixeca't. "A l'instant l'al·lota, que ja tenia dotze anys, s'aixecà i es posà a caminar. Ells no se'n sabien avenir. Jesús els prohibí de tota manera que fessin sebre què havia passat. I els digué que donassin menjar a l'al·lota.

Lectura del llibre de la Sabiduria

I, 13-15; 2, 23-24

Dios no hizo la muerte ni se complace destruyendo a los vivos. Él todo lo creó para que subsistiera y las criaturas del mundo son saludables: no hay en ellas veneno de muerte, ni el abismo reina en la tierra. Porque la justicia es inmortal. Dios creó al hombre incorruptible y lo hizo a imagen de su propio ser; mas por envidia del diablo entró la muerte en el mundo, y la experimentan los de su bando.

Salmo responsorial 29

R: **Te ensaltaré, Señor, porque me has librado.**

Lectura de la segunda carta del apóstol san Pablo a los Corintios

8, 7. 9. 13-15

Hermanos: Lo mismo que sobresalís en todo - en fe, en la palabra, en conocimiento, en empeño y en el amor que os hemos comunicado -, sobresalid también en esta obra de caridad. Pues conocéis la gracia de nuestro Señor Jesucristo, el cual, siendo rico, se hizo pobre por vosotros para enriqueceros con su pobreza. Pues no se trata de aliviar a otros, pasando vosotros estrecheces; se trata de igualar. En este momento, vuestra abundancia remedia su carencia, para que la abundancia de ellos remedie vuestra carencia; así habrá igualdad. Como está escrito: «Al que recogía mucho no le sobraba; y al que recogía poco no le faltaba».

Lectura del santo Evangelio

según san Marcos 5, 21-24. 35b-43

En aquel tiempo, Jesús atravesó de nuevo en barca a la otra orilla, se le reunió mucha gente a su alrededor, y se quedó junto al mar. Se acercó un jefe de la sinagoga, que se llamaba Jairo, y, al verlo, se echó a sus pies, rogándole con insistencia: «Mi niña está en las últimas; ven, impón las manos sobre ella, para que se cure y viva». Se fue con él y lo seguía mucha gente. Llegaron de casa del jefe de la sinagoga para decirle: «Tu hija se ha muerto. ¿Para qué molestar más al maestro?». Jesús alcanzó a oír lo que hablaban y le dijo al jefe de la sinagoga: «No temas; basta que tengas fe». No permitió que lo acompañara nadie, más que Pedro, Santiago y Juan, el hermano de Santiago. Llegaron a casa del jefe de la sinagoga y encuentra el alboroto de los que lloraban y se lamentaban a gritos y después de entrar les dijo: «¿Qué estrépito y qué lloros son éstos? La niña no está muerta, está dormida». Se reían de él. Pero él los echó fuera a todos y, con el padre y la madre de la niña y sus acompañantes, entró donde estaba la niña, la cogió de la mano y le dijo: «Talitha qumi» (que significa: «Contigo hablo, niña, levántate»). La niña se levanto inmediatamente y echó a andar; tenía doce años. Y quedaron fuera de sí llenos de estupor. Les insistió en que nadie se enterase; y les dijo que dieran de comer a la niña.

"Noia, aixeca't...
la teva fe t'ha salvat"

L'evangelí d'avui ens presenta dos relats amb dues figures femenines: el de la filla del Cap de Sinagoga, i el d'una dona adulta, amb pèrdues de sang. En els dos relats hi trobem el número "12" (dotze tribus d'Israel) com a fil d'unió.

La filleta, segons el seu pare, està a punt de morir. En canvi, segons Jesús, només dorm. Es fa notar que té 12 anys; açò significa el moment en què una filla passa a ser dona: un moment de plenitud. No és necessari "curar-la" sinó "alimentar-la"; es tracta de la filla d'un Cap de la Sinagoga, on s'hi ensenya la Llei de Moisès que era anomenada "pa del cel".

Aquesta filleta, que ja ha arribat als 12 anys, és imatge del Poble Elegit per al qual, en un primer moment (infantesa), la Llei és un aliment suficient. Però aquest aliment ja no serveix per a la vida adulta. Alimentada només amb la Llei, quan la filleta (Israel) arriba als "12 anys" (maduresa) ja no té prou vitalitat.

Jesús dona la mà a la filleta i li diu: "Noia, aixeca't". La mà i la paraula de Jesús conforten la filleta, que s'aixeca i es posa a caminar. Ara, l'aliment que la confortarà ja no serà la Llei sinó l'Amor "Preneu, això és el meu cos" (Mc 14,22).

En contraposició amb la filleta, Marc ens presenta també una dona adulta de la qual també es diu que "ja fa 12 anys que té pèrdues de sang". En la menstruació, la Llei declarava impura la dona.

"Impuresa" vol dir marginació: no podia relacionar-se amb l'altra gent ni podia assistir a la Sinagoga; si tocava algú o algú la tocava, també quedava impur. Són els efectes de la Llei. Una situació tràgica que no té solució en el marc de la Llei.

Finalment, la dona decideix rompre amb la Llei i tocar Jesús. Intueix que, si aconsegueix tocar-lo, encara que només sigui la roba que porta, no serà la seva impuresa legal que contagiarà Jesús, sinó que serà la salut de Jesús que arribarà també a ella.

Aquesta és la novetat de Jesús: no dona lleis que declaren pur o impur, sinó que ens fa descobrir la força de la Vida. "Filla, la teva fe t'ha salvat. Queda lliure de la teva malaltia i vés-te'n en pau".

Vicent Lladrés

Iconografía en claves de bóveda (14)

Guillermo Pons Pons

Foto: Toni Barber

El glorioso san José

Iglesia de Santa María de Maó (2)

En el primer tramo de bóveda, antes descrito, confluyen seis nervaduras es porque, dos de ellas van dirigidas hacia el muro frontal de la iglesia, lo cual confiere al conjunto una apariencia visual como de ábside, sin serlo en realidad, ni, por otra parte, se pretendía situar allí el altar mayor. En cambio en las demás bóvedas son cuatro las secciones de las ojivas que se cierran en las respectivas claves de bóveda.

En la segunda, y, como todas las otras, muy voluminosa y acampanada clave figura el colorido y artístico relieve de san José, el santo esposo de María, virgen y madre de Dios. Esta dignidad excelsa del Patriarca san José viene expresada en unos gozos que se cantaban en Maó, provenientes, según parece, de un convento de dominicos de Mallorca, cuya primera estrofa dice así: *Vostres virtuts i alegries / direm ab vostro favor, / Josep, Espòs de Maria, / criador del Creador*. Es evidente que

la expresión criador del Creador, se refiere a que a san José le fue confiada la crianza, o sea, el cuidado y la educación de Jesús, verdadero Hijo de Dios y por tanto Creador del universo. En la iglesia de Santa María había seguramente desde el siglo XVII una cofradía en

honor de San José y en la nueva iglesia parroquial en el siglo siguiente se le dedicó una espléndida capilla de arte barroco, que conjuntamente le ofrecieron los gremios de carpinteros y albañiles, en cuyo retablo aparecía la imagen del santo Patriarca y en lo alto cuatro estatuas de los «Cuatro Santos Coronados» que protegían a los constructores de edificios.

En el relieve de la clave de bóveda a que nos referimos, la figura de san José, que sin duda es la más antigua actualmente existente en las iglesias de Menorca presenta al santo con gran dignidad como un hombre de edad madura, pero no anciano, que con su mano derecha sostiene al niño Jesús y con su izquierda un lirio de los que se denominan «lirios de los valles», con tres flores blancas, a los cuales, para diferenciarlos de las azucenas, se les designa como «lirios de san José».

Exercicis espirituals per als preveres

Del 28 de juny al 2 de juliol els preveres es reuniran al Santuari de la Mare de Déu del Toro per a realitzar exercicis espirituals. Els exercicis seran dirigits per Fr. Vicente Botella Cubells, prevere dominic, professor de teologia a la Facultat de València i, fins fa uns dies, degà d'aquesta Facultat.

Demanam als fidels que preguin pels preveres de la nostra Església i pels fruits d'aquests dies d'aprenentatge i pregària cristiana.

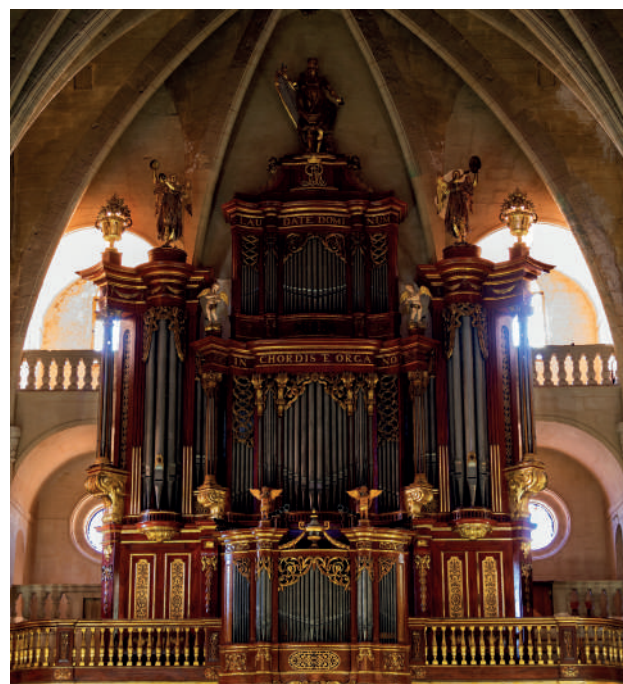

Concert d'orgue a l'església de Santa Maria de Maó

Dissabte passat a l'església de Santa Maria de Maó es va celebrar un concert per a presentar la restauració del seu orgue monumental. Juan de la Rubia, organista titular de la Basílica de la Sagrada Família de Barcelona, va oferir un concert en el qual va interpretar peces clàssiques (Grigny, Bach, Saint-Saëns) al costat de brillants improvisacions que van mostrar l'excel·lent qualitat de l'orgue de Santa Maria.

Així mateix, els assistents van poder gaudir d'una conferència impartida pel mestre orguener Albert Blancafort, qui va explicar els detalls de l'actuació que ha dirigit enguany a l'orgue, els orígens del qual es remunten a 1810. Aquesta restauració ha suposat la tasca de desmuntar i netejar un a un els seus 3.343 tubs. Es tracta d'una intervenció de posada a punt que s'ha portat a terme a través de la subvenció anual concedida pel departament de Cultura del Consell Insular per a la restauració del patrimoni eclesial, fons que aquest 2021 s'han destinat també, encara que amb una actuació menor, a l'òrgan de l'església dels Socors a Ciutadella.

Fotos: Bisbat de Menorca

JOSEP SALORD FARNÉS, UNA VIDA “AD MAIOREM DEI ET PATRIAE GLORIAM”

Escriure la història és donar fisonomia a les dates (W. Benjamin). L'home que posà la vida al servei de Déu i de la pàtria, entenia per pàtria no sols la terra on ell va néixer (Ciutadella, al núm. 34 del carrer de l'Assalt el 16 d'octubre de 1911), sinó també el país on hom vol pertànyer: gent, història, cultura i llengua catalanes.

Als cinc anys comença estudis primaris al Col·legi Salesià i dies abans de complir els catorze ingressa al Seminari. Rebrà l'ordenació sacerdotal el 21 de desembre de 1935 i celebrarà la seua primera missa a l'església de Maria Auxiliadora el dia de sant Esteve. Durant la Guerra del 1936-39 viu reclòs a ca seua i a les penes produïdes per aquell tràngol fratricida hi afegeix el dol per la mort de son pare, Gabriel Salord Anglada, el 14 d'octubre de 1938. En la postguerra immediata, exerceix de vicari a la parròquia de Sant Francesc de Ciutadella i n'és capellà del Cementeri.

Entre el 22 de juliol de 1943 i el 4 d'octubre de 1951 és regent de la parròquia des Migjorn Gran, on el 1949 se li diagnostica una sordesa crònica i progressiva. Torna a Ciutadella com a vicari de Sant Francesc i és nomenat professor al Seminari (Història, Llatí, Grec, Espanyol, H^a de la

L'adolescent Josep Salord al costat de sa mare Francesca Farnés.
Arxiu familiar Bagur Salord

Literatura i, més endavant, Llengua Catalana). Després de la mort de sa mare, Francesca Farnés Juaneda, el 1952 passa a viure amb sa tia Paulina, al núm. 57 del carrer de Negrete a sa Contramurada. El 1957 se'l nomena Beneficiat de la Catedral, ho serà fins a la seua mort.

De ben jove treballa per la llengua i la cultura del poble menorquí. La vespra de Sant Antoni de 1934 sortia el primer número del *Full menorquí* dels tallers d'El Iris. Mensualment, fins al juliol de 1936, en fou redactor i dinamitzador, al costat dels seus amics Josep Pons Lluch i Jaume Faner. De la seva dedicació a la filologia catalana i al coneixement del nostre passat històric ens deixà fites memorables: el **sermó de Sant Antoni** (1953), on referint-se a l'escut de les quatre barres que corona la nau catedralícia pronuncià aquell "*Recordau la roca d'on haveu estat tallats...*"; el discurs del 9 de juliol de 1953 **Sobre la Desgràcia de Ciutadella** (Vid. "*Pro aris et focis*", Monografies menorquines, 15, 1956); **Reflexions en el centenari de la invasió turca** (8 de juliol de 1957) [vid. núm. 43 de les Monografies menorquines d'El Iris, 1959]; **La Reconquesta de Menorca en las "Crónicas de España"** (1958); l'edició crítica i facsimil de l'**Acta de Constantinoble** (1958); **La festivitats de Sant Antoni Abat en el Llibre Vermell de Ciutadella** (1959); **El Pariatge fet pel senyor rei en Jaume sobre la pavordia i rectoria de Menorca** (1960), etc.

Entre 1953 i 1955 despleguà una intensa activitat cultural i presideix la *Secció d'Estudis del Cercle Artístic*. Mentrestant, entre 1957 i 1960 Josep Salord havia seguit els cursos de Lo Rat Penat i a València havia obtingut el títol de Professor de Català. **La llengua dels menorquins** (Revista de Menorca, 1963) serà un altre dels seus textos de referència.

L'11 d'octubre de 1962 s'obria el Concili Vaticà II. Les llengües nacionals serien reconegudes per a la litúrgia. Entre els sectors més bel·ligerants del nacionalisme espanyol interpretaren que el nostre vernacle era el castellà i el nostre mossèn filòleg argumen-

El jove Josep Salord.
Arxiu familiar Bagur Salord

tà contra aquell despropòsit. En defensa del català publicà sengles articles argumentals ("*Nuestra lengua vernácula*") a El Iris (27-II-1965) i al Menorca (3-III-1965), però el bisbe Pascual li prohibí escriure més sobre el tema. Tanmateix, Josep Salord fou nomenat membre de la Comissió interdiocesana de versions litúrgiques en català (1966), amb F. de B. Moll, el mallorquí Mn. Pere Llabrés i altres.

El 26 de juny de 1970 un atac cardíac, sobrevingut mentre era a l'hortet de ca seua, posava fi a la seva vida.

De juliol a desembre de 1974 la biblioteca i documentació de Mn. Salord fou dipositada a l'Ajuntament de Ciutadella gràcies a les gestions de l'arxiver municipal Josep Pons Lluch i em correspongué a mi, sota signat, procedir a una primera catalogació d'urgència.

El 18 de maig de 1978 l'ajuntament el declarà Fill Predilecte de la ciutat.

Mn. J. Salord no coneixia la supèrbia, era molt bona persona. Tota la seua obra és una reivindicació de la memòria. A la seua manera pacífica lluitava perquè el poble menorquí no oblidàs els seus orígens. "Qui perd els orígens, perd la identitat"...

Joan F. López Casasnovas
(juny de 2021)

RECTIFICACIÓ

La foto del grup d'escolars dels Salesians que acompanyava l'article del passat diumenge dedicat a Mn. Josep Salord i Farnés, en la qual s'indicava que hi surt Mn. Salord, no es correspon a la realitat, ja que en aquella foto ell no hi surt, si bé és cert que va fer els primers estudis al col·legi Salesià de Ciutadella. Valgui idò l'aclariment. I, disculpau l'errada.